

sagerne og kunne forudse Virkningerne, mener jeg, at det Tidspunkt allerede er inde, hvor man kan begynde at gøre sig klart, at Spørgsmaalet om Arbejdsløsheden maaske ikke er saa uløseligt et Spørgsmaal, som man hidtil har været tilbøjelig til at tro. Man vil sige fra nogle Sider, at Arbejdsløsheden er Arbejdernes egen Skyld. Jeg skal gerne indrømme, at der ofte kan være Tilfælde, hvor Arbejderne rent individuelt have Skyld i Arbejdsløsheden. Der er fortalt mig et Eksempel oppe fra Helsingør Skibsværft, hvor de kun beskæftige 30 pCt. af den Arbejdskraft, de ellers have. Der skulde der udføres noget Arbejde Fastelavnsmandag, men en hel Del Arbejdere tog Ferie den Dag. Jeg skal ikke sige noget dertil, hvis det havde været under normale Forhold, men den Slags Ting er yderst urigtig, naar der er megen Arbejdsløshed, og navnlig fordi det giver andre Samfundsklasser et galt og uvilligt Billede af de virkelige Forhold. Der er ogsaa fra anden Side sagt, at de stigende Lønninger ere Skyld i Arbejdsløsheden. Det er muligt, at der er enkelte Fag, navnlig hvor man har nedsat Toldbeskyttelsen, hvor Lønnen kan siges at være højere end rimeligt efter Forholdene. Men jeg tror, at man overhovedet skal vogte sig for at sammenligne Lønninger indbyrdes, fordi det, naar man ikke kender Arbejdets Effektivitet, Arbejdernes virkelige Arbejdsevne, er omtrent umuligt at sammenligne Lønnen. Det er jo ogsaa saadan, at hvad enten Lønnen har været høj eller lav, hvad enten det er et toldbeskyttet Land eller et Frihandelsland, er Krisen og Arbejdsløsheden gaaet hen derover. Det er Omsætningsmidlernes Svigten, der er Skyld deri.

Men der er ogsaa en anden Side af Arbejdsløsheden, som den sidste ærede Taler var inde paa. Jeg tror dog, at hvis han havde talt noget mere paa samme Maade, som Repræsentanterne for Den sjællandske Bondestands Sparekasse gjorde foreleden, nemlig ved at fremføre faktiske Kendsgerninger, saa vilde han have gjort mere Indtryk paa Tinget, end han gjorde ved at tale i den agitatorisk ophidsede Tone, hvori det ærede Medlem slog ind. Det staar der for mig, at saa megen Ulykke der end er, vi se det jo dagligt, er det ikke det værste, at den enkelte sulter, for en enkelt kan taale en hel Del; men der er den vedvarende Underernæring, som han og hans Familie lide under, den fysiske og moralske Ødelæggelse, den sjælelige Lidelse, som det er efter-

haanden at se sit Hjem blive opløst, den ene Dag gaar Sofaen, den næste Gardinerne, saa Sengklæderne. Og endelig det værste, det moralske Tab, Lediggangen for den store Arbejderbefolkning, der ikke er Ferie, men energidrøbende.

Det staar derfor for mig saaledes, at det er Samfundets Pligt at tage Stilling til denne Arbejdsløshed. Maaske kan der, mindst maaske i Danmark, rettes en Kritik mod de lovgivende Forsamlinger for, at de for lidt have brudt sig om dette Problem. Det staar for mig undertiden som noget underligt, at medens der gøres et saa stort Antal tekniske Opfindelser, medens Teknikkens Gudinde fejrer sine store Triumfer, medens Nationaløkonomer og Socialøkonomer prædike paa Gader og Stræder, saa at man snart ikke kan høre Ørenlyd for alle disse Socialfilantroper og Nationaløkonomer, og medens alle disse Filantroper gaa og prædike Filantropi, har man i Virkeligheden ikke gjort noget for at røre ved hele dette Spørgsmaal; og alligevel staar det for mig saaledes, at det er et Spørgsmaal, som Samfundet er tvunget til at løse, og nationalt set ogsaa maa kunne løses. For hvis Samfundet ikke kan løse det, giver Samfundet sig selv i Virkeligheden i Længden et for stort Mistillidsvotum. Der er noget meningsløst i et Forhold som dette, at i Begyngelsen af 1907 maatte Tysklands Jernindustri lade sine Arbejdere arbejde over, det var umuligt at faa Arbejdere nok, de maatte tage de værste Slusker med, Folk, der slet ikke kunde gøre noget ordentligt Arbejde, for at faa Arbejdet forceret frem, og saa $\frac{1}{2}$ Aar efter ser man omtrent hele denne Industri ligge øde.

Der er blevet spurgt om Midlerne derimod, og Midlerne skulle ligge i det foreliggende Forslag. Der er ganske vist ærede Venner, der have sagt til mig: Hvad skal Rigsdagen egentlig gøre ved det? Vi have jo Velgørenheden! Ja, Velgørenheden er altid smuk, men i Regelen er den smukkest for Giveren. Den er ikke altid saa smuk for Modtageren (Raab fra Tilhørerpladsen). Hr. Formand, jeg tillader mig at anmode om Beskyttelse. Jeg taler til Tinget og til Befolkningen, men ikke til tilfældige Tilhørere.

Første Viceformand (*J. C. Christensen*): Det ærede Medlem har Ret i, at Tilhørerne ikke kunne faa Lov til og ikke bør have Lov til at give deres Mening til Kende, enten det nu er ved Bifalds- eller ved Mishagsytringer. De ere Tingets Gæster,